

El problema de les barraques i dels rellogats

per

J. A. i M.

Es la meva dèria: des de l'any dinou que bre-go i he donat conferències, he escrit articles i fins he actuat en simulacres de mítin amb l'amic Mira i l'amic Montanyà a l'Ateneu Barcelonès. I és que jo, que estic tan bé a casa, que cada cosa és per a mi un amor, una emoció, una dolcesa, no puc oblidar els homes que no tenen llar, que l'avarícia dels uns, que la deixadesa dels altres no els deixen més que un miserable recó on encabir-hi les seves misèries i les seves tristesses: un trist recó per a dormir, un cau, una cova com a les bestioles del camp.

El problema de la llar és un problema de civilització. Les multituds no capiran els beneficis del progrés humà fins que una llar els sigui donada. Una noble llar on l'estatjat hi reposi, no el cos sols en un mal catre, i damunt d'una marfagota, sinó l'esperit, que és la grandesa de l'home. I, no sols hi reposi, sinó que s'hi senti lliure, que de tota l'esclavitud amb què el deure social a fora l'endogala, allí se'n senti deslliurat i elabori noves idealitats i nous afanys per a l'esforç humà vers una perfecció; que en la beatitud de la nova llar endevini el vertader sentit d'aquella coacció social i la transformi en una solidaritat humana enriquint-la de nous deures entesos com un amor a tots.

L'home no és un esclau absolut del medi que l'envolta; hi ha una voluntat sempre que el superioritza, però en aquesta voluntat el medi també hi intervé en la seva ufana. Superioritzem-lo i superioritzarem els afanys de l'home. En una gran ciutat senyala el grau de civilitat l'habitació del ciutadà. La resolució del problema de la cultura sempre anirà lligat al major benestar que la llar pugui oferir-li. La mentalitat, i més que tot la sensibilitat, d'un habitant de les barraques s'allunyarà lentament en molts anys, en segles potser, de l'habitant de cases confortables. Entorn de la misèria les més altes doctrines, les més pie-

tosos utòpics, tots els amors que els vidents han ofert als homes, seran enteses sota una llei d'odi, perquè sols l'odi pot trobar-hi estatge, perquè només l'odi i el menyspreu pot haver arreconat allí uns éssers humans. I sortats que aquest odi hi nïi que és segell i mostra d'una voluntat de sortir-ne, de l'anhel d'un món millor; que quan l'home s'hi aconhorta, indica una pobresa d'esperit, una degeneració: són aquells ex-homes que Gorki llençà al món literari, els que esdevenen lentament infra-homes.

La llar del nostre obrer ha estat la defensa de la seva moral i el que ha conservat el nostre valor ètnic. Amant de la llar, ell ha conservat la seva fe i la seva devoció per aquesta família que era el més pur dels seus amors. Si la família catalana s'ha sentit minada en aquests darrers temps, no ha estat pas per idees dissolvents com diuen els reaccionaris, car les idees es pleguen i s'amanseixen davant dels sentiments arrelats,— demés que cap idea no vol esmicolar la família sinó superar llur concepció—, sinó perquè la llar de l'obrer català s'ha vist perseguida, ferida de mort. I no han sortit pas els seus enemics de les hosts revolucionàries, sinó dels estols conservadors que entraven a saqueig en el fogar obrer per a treure'n més profit. Es l'avarícia del propietari qui la dissolia, ara augmentant fins a l'imverosímil el preu del lloguer, ara foragitant tots els veïns amb l'excusa de fer obres. Obres que consistien en rentar la cara a la façana i en posar a l'escala una porta de ferro i llum tota la nit, o sense llum, mudar el paper de les parets i emblanquinar la cuina; i res de millorar les condicions higièniques, les portes i finestres tanca-ven malament com abans, les cambres com abans no tenien claror ni ventilació, l'aigua donada amb compta-gotes, i, si es posava water, havia de netejar-se amb galledes d'aigua de la font.

La nostra llar obrera va rebre un cop mortal.